EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 8.6.2021
COM(2021) 295 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

siseturu infosüsteemi (IMI) e-kaubanduse alase katseprojekti tulemuste kohta

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS 2
2. TAUSTTEAVE IMI KOHTA 2
3. KATSEPROJEKTI ULATUS – IMI TOETATAVAD ÕIGUSNORMID 3
4. KATSEPROJEKTI ETTEVALMISTAMINE JA KÄIVITAMINE 4
5. PÄDEVAD ASUTUSED 4
6. IMI KASUTAMINE KATSEPROJEKTI AJAL 5
7. LIIKMESRIIKIDE TAGASISIDE 6
8. ANDMEKAITSE 8
9. TÕLKEFUNKTSIOONID 9
10. KOKKUVÕTE 10

1. SISSEJUHATUS

Käesolevas aruandes käsitletakse tulemusi, mis saadi katseprojekti raames, milles keskenduti siseturu infosüsteemi (IMI) kasutamisele selleks, et toetada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/31/EÜ (e-kaubanduse direktiiv)[1] artikli 3 kohast halduskoostööd. Aruanne põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1024/2012[2] (IMI määrus) artikli 4 lõikel 2. Selle artikli kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule hinnangu katseprojekti tulemuste, sealhulgas andmekaitseküsimuste ja tõhusate tõlkefunktsioonide kohta. Seepärast on käesoleva aruande eesmärk hinnata tulemusi, mis saadi katseprojekti raames, milles keskenduti IMI kasutamisele liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni vahelise teabevahetuse tehniliseks teostamiseks. Aruande eesmärk on anda see hinnang e-kaubanduse direktiivi artiklis 3 sätestatud halduskoostöö mehhanismi raames. Aruandes ei hinnata selles artiklis sätestatud halduskoostöö süsteemi üldist toimimist – seda on eraldi hinnatud e-kaubanduse direktiivi hindamisaruandes[3]. Samuti ei käsitleta siinses aruandes vahendajate suhtes kohaldatavat spetsiaalset halduskoostöö mehhanismi, mida on soovitatud digiteenuste õigusakti[4] kontekstis. Kui see õigusakt vastu võetakse, kohaldatakse seda siseturul vahendusteenuste osutamise ühtlustatud õigusnormide täitmise tagamise suhtes.

2. TAUSTTEAVE IMI KOHTA

IMI loodi IMI määrusega ja selle töötas välja komisjon tihedas koostöös liikmesriikidega (süsteemi kasutavad ka EMP riigid: Norra, Island ja Liechtenstein). IMI on turvaline, mitmekeelne ja paindlik IT-vahend. See on ka kasutajasõbralik ja vastab andmekaitse-eeskirjadele. Samuti on IMI vaikevalik paljude siseturu algatuste puhul, mille jaoks on vaja halduskoostöö süsteemi. IMI aitab ametiasutustel täita oma piiriülese halduskoostööga seotud kohustusi paljudes ühtse turu poliitikavaldkondades ning toetab praegu halduskoostöömenetlusi 17 eri poliitikavaldkonnas. 2021. aasta jaanuari seisuga oli süsteemis registreeritud üle 12 000 ametiasutuse, kes teevad omavahel koostööd. Süsteemi saab ilma (suurema) vaevata kohandada, et toetada teisi poliitikavaldkondi. Selle abil on õnnestunud ajakohastada piiriülest halduskoostööd ja tagada, et ühtne turg kohapeal toimib. Kuigi süsteemi lõppkasutajad on liikmesriikide ametiasutused, saavad sellest paremast koostööst kasu ettevõtjad ja kodanikud.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1–16).

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 1).

[3] Vt dokumendi SWD(2020) 348 final 2. osa 5. lisa, kust leiab e-kaubanduse direktiivi üldise hindamisaruande, ja 8. lisa, milles käsitletakse eraldi piiriülese koostöö mehhanismi.

[4] Vt ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ, COM(2020) 825 final.

IMIt saab kasutada kõigis ELi keeltes: standarditud sisu, küsimused, vastused, sõnumid ja vormide väljad on kõik eeltõlgitud. Peale selle saab vabatekstiväljadel (kus kasutajad saavad sisestada teksti ise ega pea valima kindlaksmääratud arvu variantide seast) esitatava teabe puhul kasutada automaattõlget. Süsteem on paindlik ja suuteline hõlmama kõiki riiklikke haldusstruktuure: tsentraliseeritud, täielikult detsentraliseeritud ja vahepealsed struktuurid. Teabevahetus IMI kaudu on täiesti turvaline ja vastab kõigile andmekaitse-eeskirjadele. Lisaks on kõigile kasutajatele kättesaadav koolitus ja tugi riiklike IMI koordinaatorite võrgustiku kaudu. Süsteemi kasutamine ei too liikmesriikidele ega EMP riikidele kaasa mingeid IT-kulusid. Hinnata tuleb kõiki IMI katseprojekte, sealhulgas e-kaubanduse katseprojekti.

3. KATSEPROJEKTI ULATUS – IMI TOETATAVAD ÕIGUSNORMID

IMI määruse artikli 4 lõikes 1 on üldnormina sätestatud, et komisjon võib ellu viia katseprojekte, et hinnata IMI tõhusust nende liidu õigusaktide halduskoostööd puudutavate sätete rakendamisel, mida ei ole määruse lisas loetletud.

E-kaubanduse direktiiv moodustab õigusraamistiku infoühiskonna teenuste osutamiseks siseturul. Direktiivi eesmärk on kõrvaldada takistused nende teenuste piiriülesel osutamisel ELis ning tagada ettevõtjatele ja kodanikele õiguskindlus. Direktiiviga on kehtestatud ühtlustatud eeskirjad sellistes küsimustes nagu i) infoühiskonna teenuste osutajatele esitatavad läbipaistvus- ja teabenõuded; ii) kommertsteadaanded; iii) elektroonilised lepingud ning iv) vahendusteenuse osutajate vastutuse piirangud. Samuti parandatakse direktiiviga liikmesriikidevahelist halduskoostööd ja lihtsustatakse eneseregulatsiooni.

Seoses halduskoostööga on e-kaubanduse direktiivi artiklis 3 sätestatud mehhanism liikmesriikide pädevate asutuste koostööks juhtudel, mil kaalutakse infoühiskonna teenuste piiriülese osutamise vabaduse piiranguid. Selle koostöömehhanismi kõrval on olemas ka muud, infoühiskonna teenustega seotud siseriiklike nõuete ja meetmete suhtes kohaldatavad vahendid (mis hõlmavad sageli eri osalejaid liikmesriikidest), nagu tehniliste normide teabesüsteem (TRIS) või tarbijakaitsealase koostöö võrgustik, mis mõlemad võeti vastu ja/või töötati välja pärast e-kaubanduse direktiivi vastuvõtmist.

Katseprojekt hõlmab e-kaubanduse direktiivi artikli 3 lõikeid 4, 5 ja 6. Nende sätetega reguleeritakse menetlust, mille alusel liikmesriik võib võtta piiravaid meetmeid teatava infoühiskonna teenuse suhtes, mille osutaja ei asu tema territooriumil. Selliste piiravate meetmete võtmise suhtes kohaldatakse materiaalõiguslikke ja menetlusnõudeid. Materiaalõiguslikud nõuded on sätestatud e-kaubanduse direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis a. Mis puudutab menetlusnõudeid, mis on sätestatud e-kaubanduse direktiivi artikli 3 lõike 4 punktis b, siis liikmesriik peab enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtavad toimingud, taotlema asukohaliikmesriigilt meetmete võtmist asjaomase infoühiskonna teenuse suhtes. Kui võetud meetmed ei ole piisavad või kui asukohaliikmesriik meetmeid ei võta,

peab liikmesriik, kes kavatseb võtta piiravaid meetmeid, teatama nii komisjonile kui ka asukohaliikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid. Artikli 3 lõikes 5 on sätestatud kiirmenetluse tingimused. E-kaubanduse direktiivi artiklis 3 sätestatud meetmete võtmise taotlused ja teated edastatakse praegu IMI kaudu: süsteem toetab halduskoostööd taotluste mooduli ja teadete mooduli abil. Teadete moodul hõlmab ka teateid kiirmenetluse raames võetavate meetmete kohta.

Otsus alustada e-kaubanduse direktiivi alast katseprojekti tehti enne IMI määruse vastuvõtmist. Seepärast ei alustatud katseprojekti rakendusakti vastuvõtmisega, mis on tavaliselt nõutav IMI määruse artikli 4 lõike 1 alusel. Selle asemel osutatakse katseprojektile erandlikult otse määruse artikli 29 lõikes 1, mille kohaselt võib komisjon alustada katseprojekti eesmärgiga hinnata, kas IMI on tõhus, kulutasuv ja kasutajasõbralik vahend e-kaubanduse direktiivi artikli 3 lõigete 4, 5 ja 6 rakendamiseks.

Käesolev aruanne põhineb i) IMIst saadud statistilisel teabel, ii) e-kaubanduse valdkonna eest vastutava eksperdirühma liikmete tagasisidel ning iii) vastustel, mis saadi süsteemi kasutamist käsitleva kahe küsitlusuuringu raames, mille komisjon korraldas liikmesriikide seas 2017. ja 2019. aastal.

4. KATSEPROJEKTI ETTEVALMISTAMINE JA KÄIVITAMINE

Katseprojekt, milles keskenduti IMI kasutamisele e-kaubandusega seotud halduskoostööks, käivitati 2013. aasta novembri lõpus.

Komisjon koostas süsteemis vahetatava teabe jaoks struktureeritud IMI vormid (st väljad, kuhu taotluste ja teadete saatjad ja saajad peavad sisestama teabe). Teabe vahetamiseks töötati välja kaks vormi: taotlusvorm meetmete võtmiseks asukohaliikmesriigis ja vorm sihtliikmesriigis võetavatest meetmetest teatamiseks (sealhulgas kiirmenetluse korral).

Komisjoni kavandatud vormide osas konsulteeriti liikmesriikidega. Saadud tagasiside põhjal töötati välja lõplikud vormid, mis tõlgiti kõikidesse ametlikesse keeltesse ja lisati vastavatesse IMI moodulitesse.

Enne katseprojekti alustamist korraldas komisjon 14. oktoobril 2013 koolituse liikmesriikides e-kaubanduse moodulit kasutavatele ekspertidele. Sellest ajast saati on kasutajatele tehnilist tuge ja abi pakkunud komisjoni IMI kasutajatugi. Samuti on komisjon liikmesriike korrapäraselt teavitanud katseprojekti hetkeseisust.

5. PÄDEVAD ASUTUSED

E-kaubanduse valdkonnas on IMIs praegu registreeritud 80 pädevat asutust, kellel on juurdepääs taotluste moodulile; nende hulgas on mitme riigi riiklikud IMI koordinaatorid[5]. Üldjuhul on iga liikmesriik registreerinud selles valdkonnas 1–4 pädevat asutust. Mõni riik on aga registreerinud rohkem asutusi. Näiteks Horvaatia on taotluste jaoks registreerinud 5 ja Küpros 11 pädevat asutust.

Teadete mooduli jaoks on liikmesriigid registreerinud 68 pädevat asutust, sealhulgas 17 riiklikku IMI koordinaatorit. Enamik riike on registreerinud 1–4 pädevat asutust, kuid Saksamaa on registreerinud 7 ja Küpros 11 asutust.

Mitu pädevat asutust on registreeritud mõlema (taotluste ja teadete) mooduli jaoks. See tähendab, et kõnealuse poliitikavaldkonna jaoks on registreeritud kokku 85 pädevat asutust, sealhulgas 27 riiklikku IMI koordinaatorit.

6. IMI KASUTAMINE KATSEPROJEKTI AJAL

Süsteemist saadud statistilistest andmetest nähtub, et IMI kasutamine katseprojekti ajal oli üsna piiratud, mis tähendab, et teabevahetuse maht oli väike.

Aastatel 2013–2019 vahetasid liikmesriigid teavet kokku 255 korral: edastati 149 taotlust ja 106 teadet. Käesoleva aruande lisas on esitatud üksikasjalik statistika kuni 2019. aasta lõpuni saadetud taotluste ja teadete arvu kohta.

Katseprojekti ajal esitas 72 % taotlustest Ühendkuningriik ja 19 % Hispaania. Võrdlemisi aktiivsed saatjad olid ka Belgia, Saksamaa ja Iirimaa. Igaüks neist saatis 3 % taotlustest (st kokku 9 %). Kolm liikmesriiki, kes said kõige rohkem taotlusi, olid Küpros (33 % kõigist taotlustest), Saksamaa (17 %) ja Madalmaad (17 %).

Kui rääkida teadete moodulist, siis kõige rohkem teateid saatis Itaalia (58 % saadetud teadetest), kellele järgnes Ühendkuningriik (35 % saadetud teadetest). Belgia teated meetmete kohta moodustasid 4 % süsteemis registreeritud teadetest ja Iirimaa saatis 2 % teadetest.

Statistikast on näha, et mõni liikmesriik ei ole IMI kaudu toimuvas teabevahetuses veel osalenud. On ka riike, kes ei ole IMI kaudu e-kaubanduse teateid saanud/saatnud.

Mis puudutab taotluste staatust taotluste moodulis, siis 31. detsembriks 2019 saadetud taotlustest 74 %-le (110 taotlust) on vastatud ja need on ametlikult suletud. Lisaks on 9 % taotlustest tagasi lükatud ja 8 % tagasi võetud.

[5] IMIs on igal liikmesriigil üks riiklik IMI koordinaator, kelle kohustused on sätestatud IMI määruse artiklis 6. Riiklikud IMI koordinaatorid on IMI osaliste peamised kontaktpunktid nende liikmesriigis. Nende ülesanne on kanda hoolt selle eest, et IMI töötab sujuvalt, muu hulgas i) registreerida asjaomased asutused, ii) hallata juurdepääsu eri moodulitele, iii) pakkuda kasutajatuge ning iv) tagada süsteemi tõhus toimimine.

Teadete moodulis on kõik teated ametlikult suletud. Teatatud meetmetest 94 % olid alalised ja 4 % ajutised.

2020. aasta arvandmetest ei nähtu, et süsteemi kasutamine oleks märkimisväärselt suurenenud. 2020. aastal saadeti IMI kaudu 16 meetmete võtmise taotlust ja 18 uut teadet. Saksamaa saatis 6, Ühendkuningriik 5, Itaalia 3 ja Madalmaad 2 meetmete võtmise taotlust. Taotluse saajaid oli mitmeid: Iirimaa, Itaalia, Küpros ja Luksemburg said igaüks kaks taotlust ning Prantsusmaa, Austria, Portugal, Saksamaa, Madalmaad, Ühendkuningriik, Luksemburg ja Belgia igaüks ühe taotluse. Itaalia oli jätkuvalt kõige aktiivsem teadete saatja: 18 teatest saatis ta 15, samal ajal kui Madalmaad saatis 2 teadet ja Ühendkuningriik 1 teate. 2021. aasta alguseks oli 5 taotlust suletud, 5 taotlust vastu võetud, 5 taotlust tagasi võetud ja 1 taotlus ootas vastuvõtmist. Teadetest oli 12 suletud, 2 avatud märkuste esitamiseks ja 4 saanud staatuse „mitteaktiivne, isikuandmed peidetud“.

7. LIIKMESRIIKIDE TAGASISIDE

Alates katseprojekti algusest 2013. aastal on komisjon korraldanud kaks IMI kasutamist käsitlevat kasutajauuringut: ühe 2017. aastal ja ühe 2019. aastal. Nende uuringute eesmärk oli tagada, et katseprojekti hindamisel oleks võimalik arvesse võtta liikmesriikide tagasisidet. Mõlema uuringu raames paluti igal liikmesriigil esitada üks vastus, milles oli kokku võetud IMIs e-kaubanduse moodulite jaoks registreeritud vastavate ametiasutuste tagasiside.

2017. aastal osales uuringus 18 liikmesriiki, kellest 12 märkis, et nad olid kasutanud IMIt teabe vahetamiseks e-kaubanduse valdkonnas. 55 % vastanutest hindas süsteemi kaudu teabe vahetamisel saadud üldise kogemuse positiivseks või pigem positiivseks. 38 % vastanutest märkis siiski, et alates 2014. aastast olid nad kasutanud ka muid sidevahendeid kui IMI, et i) paluda asukohaliikmesriigil võtta meetmeid seoses infoühiskonna teenuse osutaja tegevusega või ii) teatada infoühiskonna teenuse osutaja tegevusega seotud meetmest.

Uuringu kohaselt oli 11 % vastanutest kogenud raskusi otsustamisel, kas teade tuleks saata i) IMI kaudu vastavalt e-kaubanduse direktiivi artiklile 3, ii) tarbijakaitsealase koostöö määruses[6] sätestatud teavitamiskorra alusel või iii) ühtse turu läbipaistvuse direktiivis[7] sätestatud teavitamiskorra alusel.

Uuringu kohaselt oli 77 % liikmesriikidest nõus või pigem nõus sellega, et katseprojekti tulemuste alusel on IMI asjakohane vahend e-kaubanduse direktiivi artikli 3 lõigete 4, 5 ja 6

[6] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1–26).

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1–15).

kohase halduskoostöö toetamiseks[8]. 83 % oli arvamusel, et IMI katseprojekti e-kaubanduse valdkonnas tuleks jätkata, kuid mõningate täiustustega, nagu suurem kasutajatele pakutav tugi.

2019. aastal käivitas komisjon teise veebipõhise uuringu, milles osalesid 25 liikmesriiki ja Norra.

Selle teise uuringu raames saadud vastuste kohaselt oli 16 riiki (61 %) kasutanud IMIt e-kaubanduse direktiivi alusel nõutavaks teabevahetuseks. Need, kes ei olnud süsteemi sel eesmärgil kasutanud, märkisid võimaliku põhjusena asjaolu, et ametiasutustel lihtsalt ei olnud vajadust IMIt selles valdkonnas kasutada.

Teises uuringus osalenutest märkis 57 % (15 riiki), et nad olid saanud IMI kaudu taotluse võtta meetmeid infoühiskonna teenuste osutajate suhtes, ning neist 15 riigist 11 hindasid teabe vahetamisel saadud üldise kogemuse positiivseks või pigem positiivseks. Teises uuringus osalenud riikidest 8 said IMI kaudu teateid meetmete kohta, mis võeti nende riigis seoses infoühiskonna teenuste osutaja tegevusega, ning neist 8 riigist 50 % (st 4 riiki) leidis, et üldine kogemus IMIga oli olnud positiivne või pigem positiivne. Teises uuringus osalenutest 53 % (14 riiki) nõustus või nõustus täielikult, et IMI süsteem pakub turvalist lahendust teabevahetuseks teiste riikidega.

Teises uuringus märkis kuus riiki (23 % vastanutest), et nad on kogenud raskusi otsustamisel, kas teade tuleks saata i) IMI kaudu, ii) tarbijakaitsealase koostöö määruses sätestatud teavitamiskorra alusel või iii) ühtse turu läbipaistvuse direktiivis sätestatud teavitamiskorra alusel.

18 riiki (66 % teises uuringus osalenutest) olid nõus või pigem nõus väitega, et katseprojekti tulemuste alusel on IMI asjakohane vahend e-kaubanduse direktiivi artikli 3 lõigete 4, 5 ja 6 kohase halduskoostöö toetamiseks. Teises uuringus osalenud riikidest 14 olid arvamusel, et IMI katseprojekti e-kaubanduse valdkonnas tuleks jätkata, pakkudes kasutajatele suuremat tuge ja projekti täiustades.

Komisjon küsis 8. oktoobril 2019 e-kaubanduse eksperdirühma koosolekul liikmesriikidelt nende praktiliste kogemuste kohta seoses IMIga. Komisjon küsis liikmesriikidelt, i) kas nad tajuvad e-kaubanduse direktiivi asjaomaste artiklite alusel toimuvas koostöös mingeid piiranguid, ii) kas neil on soovitusi direktiivis sätestatud koostöömehhanismi täiustamiseks ning iii) milliseid koostöösätteid võiks kaaluda võimalikus uues seadusandlikus algatuses.

Liikmesriigid tõid koosolekul toimunud aruteludes välja järgmised punktid.

- IMI kasutamine e-kaubanduse poliitikavaldkonnas on olnud seni piiratud.

[8] See näitaja ei osuta aluseks olevate eeskirjade hindamisele, vaid on pigem seotud IMI tehniliste aspektidega.

- Asjaolu, et mõni liikmesriik ei ole süsteemi kunagi kasutanud, võib olla tingitud vähesest teadlikkusest. Mõni liikmesriik märkis siiski, et ei olnud ühtki meedet, millest teda oleks tulnud teavitada, ning et tal ei olnud vajadust taotleda meetmete võtmist.
- On vaja selgitada, millal kasutada eri koostöömehhanisme (IMI / tarbijakaitsealase koostöö võrgustik / TRIS).
- Liikmesriigid pidasid kiiduväärseks ja toetasid kindlalt IMI laiendamist tarbijakaitsealase koostöö võrgustikule alates 2020. aastast. Nad eeldasid, et see laiendamine aitab selgitada, millal on asjakohane teabevahetus IMI e-kaubanduse moodulis ja millal samalaadne koostöö tarbijakaitsealase koostöö võrgustikus.
- Paljud leidsid, et süsteem on kasulik ja seda on lihtne kasutada. Sellegipoolest märgiti, et kasutajatele ei pruugi olla alati selge, kes on IMI kontaktisikud teistes liikmesriikides või kes on riiklikud IMI koordinaatorid (kes võiksid pakkuda tuge e-kaubandusega seotud konkreetsete küsimuste korral).
- Mõni liikmesriik leidis, et IMI kasutamine võib olla koormav, eriti kohalike ametiasutuste jaoks, kuna nad ei tunne seda süsteemi. Samal ajal leidsid need liikmesriigid, et iga vahendi hea toimimise saaks tagada nõuetekohase juhtimisega, näiteks e-kaubanduse mooduli eest vastutava keskasutuse tasandil.
- Mõni liikmesriik märkis, et IMI tõhus ja edukas kasutamine on sisekorralduse ja -juhtimise küsimus.

8. ANDMEKAITSE

IMIs töödeldakse isikuandmeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679[9] (isikuandmete kaitse üldmäärus) ja määrusega (EL) 2018/1725[10] (määrus isikuandmete kaitse kohta liidu institutsioonides, organites ja asutustes). Isikuandmete turvaline töötlemine on tagatud IMI määruse artikliga 14, milles on sätestatud selged tähtajad isikuandmete töötlemiseks kõnealuses süsteemis. Seega on IMI kaudu toimuvas teabevahetuses tagatud isikuandmete kaitse ja kooskõla isikuandmete kaitse üldmäärusega, sest IMI määrus ise tagab vajaliku nõuete täitmise.

Põhisätted isikuandmete töötlemise ja turvalisuse kohta IMIs on esitatud IMI määruse III peatükis. Nende sätete kohaselt peavad IMI osalised (pädevad asutused, IMI koordinaatorid, komisjon ning liidu organid ja asutused) vahetama ja töötlema isikuandmeid

[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88).

[10] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98).

üksnes eesmärkidel, mis on kindlaks määratud süsteemi toetatavaid poliitikavaldkondi käsitlevate liidu õigusaktide asjaomastes sätetes. Andmeid, mille andmesubjektid on IMIs esitanud, tohib kasutada vaid neil eesmärkidel, milleks need esitati.

Peale selle tuleb IMIs töödeldud isikuandmed süsteemis sulgeda (st andmed on veel süsteemis, kuid ei ole vaatamiseks kättesaadavad) kohe, kui need ei ole enam vajalikud eesmärgil, milleks neid koguti, sõltuvalt asjaomast liiki halduskoostöö eripärast. Üldjuhul tuleb IMIs töödeldud isikuandmed sulgeda hiljemalt kuus kuud pärast halduskoostöömenetluse ametlikku lõpetamist. Süsteem eemaldab isikuandmed taotlustest ja teadetest automaatselt. See tähendab, et suletud andmed kustutatakse IMIst automaatselt pärast seda, kui halduskoostöömenetluse ametlikust lõpetamisest on möödunud kolm aastat.

Lisaks vastutavad IMI osalised kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega kõigi selliste menetluslike ja korralduslike meetmete võtmise eest, mis on vajalikud selleks, et tagada IMIs nende töödeldavate isikuandmete turvalisus.

Katseprojekti ajal ei taotletud seoses e-kaubanduse valdkonnas toimunud teabevahetusega andmete ennetähtaegset eemaldamist. Komisjonil ei palutud võimaldada juurdepääsu suletud andmetele (vastavalt IMI määrusele) ega parandada IMIs säilitatavaid isikuandmeid.

Süsteemi isikuandmete kaitse põhimõtted on avaldatud IMI kodulehel[11].

9. TÕLKEFUNKTSIOONID

IMI on mitmekeelne vahend. See hõlbustab teabevahetust, sest vormid, väljad, küsimused, vastused ja sõnumid on eeltõlgitud. Süsteemis vahetatavat teavet saab täiendada vabas vormis teabega, mille jaoks süsteem pakub masintõlget.

E-kaubanduse valdkonnas kasutatakse eeltõlgitud vormide vabatekstivälju peamiselt selleks, et kirjeldada üksikasjalikult meetmeid või anda teavet proportsionaalsuse kontrolli kohta.

Vabas vormis teksti tõlkimise integreeritud funktsioon on alates katseprojekti käivitamisest märkimisväärselt paranenud tänu sellele, et varem seotud teenus mt@EC arendati praeguseks e-tõlke[12] teenuseks.

E-tõlge võeti IMIs kasutusele 2014. aastal. Sellest ajast saati on see pidevalt parandanud tõlketulemuste kvaliteeti ja teenuse reaktsiooniaega. Masintõlget pakutakse ELi ametlike keelte kõikvõimalike paaride puhul.

[11] https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/_docs/data_protection/privacy_statement_en.pdf.

[12] E-tõlge on Euroopa ühendamise rahastu element. Selle peamine eesmärk on aidata Euroopa ja liikmesriikide haldusasutustel vahetada ELis teavet ilma keelebarjäärideta. Selle abil saavad ELi haldusasutused, kodanikud ja ettevõtjad kasutada digiteenuseid enda valitud keeles. https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eTranslation.

IMIs on tehtud **mitu süsteemitäiustust, et hõlbustada integreeritud masintõlke mehhanismi kasutamist**:

- vabas vormis teksti tõlge kuvatakse nüüd selle kontekstis (st algtekst kuvatakse ekraanil);
- kogu teabevahetuses sisalduva vabas vormis teksti saab tõlkida IMI kasutaja eelistatud keelde ühe hiireklõpsuga/toiminguga;
- tõlgete ajutine säilitamine tagab ja võimaldab kiire reageerimise tõlkepäringutele.

Tulevikus on kavas teha veel täiustusi, näiteks lisada aruannetesse masintõlke tulemused (mis on visuaalselt eristatud eeltõlgitud sisust) või manuste masintõlge. Need täiustused ja funktsioonid ei ole siiski seotud üksnes süsteemi e-kaubanduse mooduliga, vaid on mõeldud kogu süsteemi jaoks.

10. KOKKUVÕTE

IMI on alates 2013. aastast olnud e-kaubanduse direktiivi artiklis 3 sätestatud koostöömehhanismi toetav tehniline süsteem. See on võimaldanud eri liikmesriikide pädevatel asutustel i) suhelda otse, kiiresti ja lihtsalt turvalise veebiplatvormi kaudu ning ii) ületada keelebarjäärid eeltõlgitud standardküsimuste ja -vastuste abil[13].

Käesolevas aruandes esitatud teabe põhjal saab komisjon teha järgmised järeldused.

- **IMI on seni olnud turvaline ja mitmekeelne vahend**, mis võimaldab: i) e-kaubanduse direktiivi artiklis 3 sätestatud halduskoostöö mehhanismis osalevatel liikmesriikide ametiasutustel taotlusi ja teateid menetleda ja säilitada, ning ii) jälgida asutustevahelist suhtlust selles kontekstis.
- **Praeguses õigusraamistikus** tuleks IMI katseprojekti e-kaubanduse direktiivi valdkonnas jätkata.
- **Teha tuleks tehnilisi täiustusi**, et parandada meetmete taotlemise ja nendest teatamise menetluste kasutusmugavust kooskõlas e-kaubanduse direktiivis sätestatud üldise koostöösüsteemiga ja võttes arvesse selle direktiivi rakendamisel saadud kogemusi[14].
- Komisjon peaks tegema liikmesriikidega koostööd, et võtta **meetmeid** katseprojektiga seotud **teadlikkuse suurendamiseks** ja **suurendada IMI kasutajatele pakutavat tuge**.

[13] Tuleb märkida, et koostöömehhanismi põhiomadused on sätestatud e-kaubanduse direktiivis ning nendele käesolevas aruandes ei keskenduta. Vt ka joonealune märkus 3.

[14] E-kaubanduse direktiivi hindamisaruandes on osutatud vajadusele selgitada teatamissüsteemi teatavaid aspekte. Seepärast peaksid IMI tulevased tehnilised kohandused võimaldama saada vajalikke selgitusi selle teatamissüsteemi toimimise kohta.

Süsteemi üldiste omaduste põhjal tuleks analüüsida ja uurida järgmiste **tehniliste täiustuste** tegemist:

- liidest käsitleva teabe ümberkorraldamine;
- meeldetuletused taotluste kohta, mille menetlemine on pooleli (vastuvõtmata ja/või vastamata);
- parem teave selle kohta, millal vastaja peaks vastama;
- parem otsinguvahend taotluste jaoks;
- funktsioon, mis võimaldab kopeerida taotluste andmeid teadetesse;
- võimalik seose loomine IMIs toimuva muu teabevahetusega.

Mis puudutab viimati nimetatud punkti, siis alates 2020. aasta jaanuarist on IMIt kasutatud tarbijakaitsealase koostöö võrgustiku uue IT-vahendina. Süsteem on olnud toeks ka teenuste direktiivi kohase teavitamiskohustuse täitmisel alates ajast, mil direktiivi rakendama hakati. Need süsteemi toetatavad valdkonnad osutavad koostoimele, mida tuleks uurida ja ära kasutada katseprojekti teises etapis. Koostoime tarbijakaitsealase koostöö võrgustikuga võib kindlasti tuua suuremat selgust sellesse, mis menetlust e-kaubanduse valdkonnas kasutada.

Katseprojektis osalevatele IMI kasutajatele pakutavat tuge saaks suurendada järgmise abil:

- teabevahetuse struktureeritud järelmeetmed;
- korrapärane statistiline aruandlus taotluste ja teadete kohta;
- koolitus ja suunised kasutajatele.

Muret tekitavad küsimused

Võib olla keeruline suurendada edastatavate taotluste ja teadete arvu, mis on olnud seni piiratud.

Lahtised küsimused

Koostoimet tarbijakaitsealase koostöö võrgustikuga tuleb edasi arendada ning suurendada kasutajatele pakutavat tuge.

Positiivne areng

IMI aitab endiselt parandada e-kaubanduse direktiivi toimimist, sest see tagab turvalise veebiplatvormi haldusalaseks teabevahetuseks ja teavitamiseks. Selleks et tagada IMI edasine nõuetekohane toimimine selles valdkonnas, on oluline liikmesriikide jätkuv koostöö, nagu ka õigus- ja tehniline tugi ning viimistlused.

Käesoleva aruande esitamisega täidab komisjon määruse (EL) nr 1024/2012 artikli 4 lõike 2 kohase aruandekohustuse.

Komisjon palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul käesolev aruanne teadmiseks võtta.